

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 1	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strana 2, 3
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Mapa Slovenska
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (formát A3), nástenná mapa Slovenska
Prierezové témy	Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, výchova k manželstvu a rodičovstvu
Medzipredmetové vzťahy	• matematika – orientácia v štvorcovej sieti; • prírodoveda – rastlinstvo a živočíšstvo na území Slovenska; • slovenský jazyk – pravopis vybraných slov a slovných druhov; • výtvarná výchova – zhotovenie vlastnej mapy.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
Vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, identifikovať farby na mape.	Vlastivedná mapa Slovenska, svetové strany na mape, význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ motivuje žiakov spoločným rozprávaním o cestovaní po Slovensku, používa pri tom mapu Slovenska. Z vlastivedy v treťom ročníku žiaci vedia, čo je mapa. Návrh otázok: <i>Použili ste pri cestovaní s rodičmi mapu? Aká to bola mapa? Máte skúsenosti s orientáciou podľa mapy? S ktorou mapou sa vám pracovalo najlepšie?...</i>
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU a mapou (PU, str. 2)	Návrh otázok na riadený rozhovor: <i>Kde ste boli v minulom školskom roku na výlete? Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) ste cestovali? Pamätáte si, či tam boli lesy? Alebo iba polia? Viete, ako sa volalo miesto, kde ste boli? Učiteľ môže žiakom ukázať toto miesto na mape.</i> Úloha 1 Žiaci spoločne pozorujú mapu Slovenska na obrázku v PU s. 2. Opakujú si vedomosti z tretieho ročníka o mape a o farbách na mape. Návrh otázok: <i>Aké farby vidíte na mape? Ktorou farbou sú na mapách vyznačené pohoria, ktorou vodné plochy a ktorou farbou nížiny? Ako sa vyznačuje štátna hranica?</i> Žiaci individuálne čítajú hlavný text. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na mape Slovenska v PU ukážu smerovú ružicu a pomenujú všetky svetové strany. Na záver práce s hlavným textom zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Učiteľ im môže pomáhať nápovednými otázkami (<i>Ktorá farba na mape znázorňuje pohoria? Kde je na mape sever?</i>) Úloha 2 Žiaci si prehliaďnu fotografie. Učiteľ ich upozorní, že rôzny povrch krajiny, ktorý je na fotografiách, je na mapách znázorňovaný rôznymi farbami. Potom samostatne vyriešia úlohu a dopíšu správne písmená do krúžkov k názvom fotografií. (Správne riešenie úlohy je v MK s. 8.)

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
Práca s PU (str. 3) a nástennou mapou Slovenska Didaktická hra (PU s. 3)	Spoločne s učiteľom skontrolujú správnosť riešenia úlohy. Úlohy 3, 4, 5 Úlohy odporúčame riešiť súčasne ako prácu troch skupín. Každá skupina si pripraví riešenie svojej úlohy a predvedie ho spolužiakom na nástennej mape Slovenska. Didaktickú hru <i>Kubo velí</i> odporúčame zaradiť pred riešením úlohy 6, aby si žiaci precvičili určovanie svetových strán (názvy a orientácia podľa nich) alebo jednu z hier <i>Na svetové strany</i>, ktorých popis je v Metodických komentároch na str. 9. Úloha 6 Žiaci vypracujú úlohu individuálne. Učiteľ upozorní žiakov, že koľkokrát majú napísanú svetovú stranu, toľkokrát sa majú posunúť v štvorcovej sieti daným smerom. Napr.: S, S, S = 3 štvorčeky smerom hore na sever, atď. Žiaci postupne oznámia svoje riešenie úlohy. Môžu odpovedať na otázku chlapca na obrázku PU s. 3, ktorá svetová strana nebola v úlohe spomenutá (západ). Úloha 7 Žiaci pracujú s výsekou mapy (PU, str. 3). Hľadajú a ukazujú na výseku mapy mestá Trnava a Vrbové. Učiteľ vyberie žiaka, ktorý má skúsenosť s navigáciou a chce napodobniť hlas z nej. Opíše (napodobňovaním hlasu z navigácie) cestu z Trnavy do Vrbového pomocou pojmov sever, juh, východ a západ. Rozširujúca úloha: Žiaci opisujú najdlhšiu (najkratšiu) cestu medzi ďalšími mestami na výseku mapy. Môžu opäť napodobňovať hlas z navigácie, alebo môžu cestu opisovať vlastným hlasom (podľa rozhodnutia žiaka) pomocou hlavných a vedľajších svetových strán.
Kvíz (PU s. 3)	Žiaci úlohu riešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úlohy 8 a 9 Úlohy odporúčame riešiť súčasne ako prácu dvoch skupín. Každá skupina si pripraví riešenie svojej úlohy a predvedie ho spolužiakom na nástennej mape Slovenska. Úloha 10 Učiteľ diskutuje so žiakmi o typoch máp. <i>Kedy je vhodné používať elektronickú mapu? Kedy je vhodnejšie používať papierovú mapu? Aké máte skúsenosti s používaním máp?...</i> Rozširujúca úloha: Učiteľ rozdelí žiakov na skupiny. Pripraví na prácu v skupine rôzne druhy máp – mapy papierové, plastické, elektronické. Do každej skupiny dá jeden druh máp, žiaci budú tieto mapy opisovať pred spolužiakmi. Budú hovoriť o tom, z akého materiálu sú vyrobené, čo je na nich vyznačené, kde je vhodné ich používať podľa názoru žiakov v skupine...
Námety a odporúčania na ďalšiu prácu	Celoročný projekt Mapa Slovenska: Na baliaci papier učiteľ pomôže žiakom nakresliť obrysovú mapu Slovenska. Necháme po bokoch baliaceho papiera priestor na dokresľovanie legendy mapy a iných obrázkov, ktoré vyplývajú z jednotlivých tém, s ktorými sa budú na vyučovaní vlastivedy zaoberať. Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Učiteľ pomôže žiakom do projektu Mapa Slovenska zaznačiť obec, v ktorej žijú, alebo kde chodia do školy. V jej okolí potom budú zaznačovať informácie, ktoré budú postupne na hodinách vlastivedy získavať.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>	<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
Nepovinná domáca aktivita	Podľa MK, str. 9.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 2	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strana 4, 5
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Znaky na mape
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (formát A3), nástenná mapa Slovenska
Prierezové témy	Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia v tabuľke; prírodoveda – príroda v okolí môjho bydliska; slovenský jazyk – opis, čítanie s porozumením, rozvoj slovnej zásoby; výtvarná výchova – k mape vytvoriť legendu – leporelo Naša legenda k mape Slovenska.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
Vyjadríť vlastnými slovami, čo je na mape zaznačené, identifikovať na mape farby a znaky.	Znaky na mape, znaky v legende.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ sa spoločne rozpráva so žiakmi o tom, že mapy sa používajú aj v iných krajinách sveta. Ľudia z nich získavajú rôzne informácie. Žiaci sa pokúsia povedať, ako sa dozvedia informácie z mapy aj ľudia, ktorí nerozumejú reči danej krajiny.
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU a mapou (PU, str. 4)	Úloha 1 Žiaci pozorujú Vlastivednú mapu Slovenska a hovoria, čo všetko je na nej zaznačené (farby, čiary, malé obrázky, názvy miest, pohorí, riek...). Niektoré z obrázkov ukážu a pokúsia sa vysvetliť, čo predstavujú, prečo sú na mape nakreslené (zatiaľ neodporúčame používať výrazy <i>znaky na mape</i> alebo <i>objekty na mape</i>). Žiaci individuálne čítajú hlavný text. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Učiteľ im môže pomáhať nápovednými otázkami: <i>Čo znázorňujú znaky na mape? Kde nájdeme vysvetlenie významu týchto znakov? Prečo sú znaky na mape dôležité?</i>
Práca s legendou mapy	Žiaci postupne čítajú legendu mapy v PU s. 4. Uvedené znaky hľadajú a ukazujú na výseku mapy pohoria <i>Nízke Tatry</i> pod legendou. Môžu pokračovať prácou s nástennou mapou Slovenska. Nájdu svoju (alebo najbližšiu) obec. Spoločne hľadajú znaky na mape, ktoré sú v jej blízkosti. Znaky pomenujú. Pri znakoch <i>prírodná/kultúrna pamiatka UNESCO</i> si žiaci prečítajú vysvetlenie nového pojmu v slovníku PU s. 4. Učiteľ povie žiakom, že téme pamiatok UNESCO na Slovensku sa budú venovať aj v samostatnej kapitole PU ku koncu školského roka.
Práca s PU a mapou (PU, str. 4, 5)	Úloha 2 Žiaci samostatne vyhľadajú a vyznačia objekty na mape podľa zadania úlohy.

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
Didaktická hra	Rozširujúca úloha: Učiteľ hovorí žiakom názvy obcí z výseku mapy. Žiaci obec nájdu a zistia pomocou znakov v legende mapy, ktoré objekty sa v nej nachádzajú. Učiteľ zadáva obce s objektmi, s ktorými žiaci ešte nepracovali. Úloha 3 Žiaci môžu na riešení úlohy pracovať vo dvojiciach. Odporúčame zaradiť didaktickú hru „Hľadaj tento znak“, ktorej opis je v Metodických komentároch na str. 11. Úloha 4 Pri riešení úlohy odporúčame pracovať vo dvojiciach s Vlastivednou mapou Slovenska. Svoje riešenia si žiaci spoločne porovnajú. Rozširujúca úloha: Žiaci hľadajú znaky z legendy mapy na nástennej mape Slovenska v okolí svojej obce alebo na rôznych druhoch máp.
Kvíz	Na zopakovanie využijeme kvíz: <i>Čo je na mape znázornené pomocou znakov?</i>
4. Fixačná časť	
	Úlohy 5 a 6 Úlohy odporúčame zadať žiakom ako samostatnú prácu. Riešenia skontrolujú spoločne. Rozširujúca úloha: Žiaci vyhľadajú na mape Slovenska jaskyňu, ktorá je najbližšie k obci, v ktorej žijú.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt Žiaci hľadajú z rôznych zdrojov informácie o prírodných zaujímavostiach v okolí obce, v ktorej žijú. Na mape celoročného projektu Mapa Slovenska spolu s učiteľom tieto zaujímavosti vyznačia znakmi. Do rohu mapy si vytvoria legendu k znakom. Dlhodobý projekt Učiteľ pomôže žiakom do projektu Mapa Slovenska zaznačiť pri obci, v ktorej žijú, alebo kde chodia do školy znaky, podľa toho, aký objekt sa v danom regióne nachádza.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Nepovinná domáca aktivita	Žiak si môže vytvoriť vlastnú legendu mapy na objekty vo svojej obci. Môže si vymyslieť aj nové znaky.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 3	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov –strana 6, 7
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Grafická mierka mapy
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), pomocný multimediálny disk (PMMD), Vlastivedná mapa Slovenska, Internet
Prierezové témy	Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, výchova k manželstvu a rodičovstvu
Medzipredmetové vzťahy	matematika – rôzne meradlá, úsečky (vzdialenosť medzi dvoma bodmi), práca v štvorcovej sieti, práca s tabuľkou, odhad vzdialenosti v krokoch, slovenský jazyk – rozvoj slovnej zásoby, opis, výtvarná výchova – zmenšovanie a zväčšovanie predmetov, objektov, informatika – algoritmické riešenie problémov, pravda – nepravda.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
vyjadriť vlastnými slovami, čo je grafická mierka mapy, odmerať podľa grafickej mierky najkratšiu vzdialenosť medzi dvoma bodmi na mape.	grafická mierka mapy

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ motivuje žiakov spoločným rozprávaním o prázdninovom cestovaní po Slovensku, používa pri tom mapu Slovenska. Návrh otázok: <i>Kto cestoval počas prázdnin po Slovensku? Použili ste pri cestovaní s rodičmi mapu? Viete, ako sa volalo miesto, kde ste boli?</i> Učiteľ miesta, o ktorých žiaci hovoria, vyznačí na mape farebnými lepkami (označí aspoň 3-4 miesta) a tiež označí obec, v ktorej žiaci byvajú (kde majú školu).
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU a mapou (PU str.6)	Návrh otázok na riadený rozhovor: <i>Viete, akú skutočnú veľkosť má naša vlasť? Viete aká je vzdialenosť medzi vašou obcou a miestom, ktoré ste cez prázdniny navštívili? Myslite, že sa to dá zistiť?</i> Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Pomocou <i>Postupu určovania vzdialenosti dvoch miest na mape</i> v PU str.6 si žiaci individuálne pripravujú pomôcku na určenie vzdialenosti. Úloha 2 Žiaci nájdu a vyznačia na mape Slovenska (PU, str. 6) svoju obec, alebo najbližšiu obec. Potom si na mape vyberú inú obec zo svojho okolia. Žiaci spoločne merajú vzdialenosť týchto obcí. Môžeme im zadať aj ďalšie obce a ich vzdialenosti – napr. tie, ktoré sme vyznačili na nástennej mape v motivačnom rozhovore. Úloha 3 Žiaci spoločne zisťujú najkratšie vzdialenosti medzi mestami podľa tabuľky v úlohe 3 v PU str. 7. Správne riešenie nájdeme v MK str. 12.

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Rozširujúca úloha Učiteľ žiakom ukáže na internete: aplikáciu, ktorá zmeria vzdialenosti medzi dvoma mestami v km (www.vzdialenosti.sk) vyhľadávanie trasy pomocou google máp – ukáže rôzne trasy: ich farebné znázornenie a výpočet dĺžky v km Úloha 4 Žiaci úlohu vyriešia individuálne.
Kvíz (PU s. 7)	Na zopakovanie využijeme kvíz: „ <i>Čo môžeme robiť pomocou grafickej mierky mapy</i> “ Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
Námety a odporúčania	Úloha 5 Žiaci môžu na riešení úlohy pracovať vo dvojiciach. V určovaní sa vzájomne dopĺňajú. Úloha 6 Úlohy odporúčame zadať žiakom ako samostatnú prácu. Riešenia a správne slovo pod tabuľkou skontrolujú spoločne. Odporúčame podľa individuálnych podmienok v triede využiť PMMD s rozširujúcimi informáciami i úlohami k danej téme. Celoročný projekt Mapa Slovenska: Učiteľ oboznámi žiakov s nepovinnou domácou aktivitou. Úlohou žiakov bude vytvoriť vlastnú grafickú mierku mapy z rôznych materiálov a vysvetliť výber materiálu. Na ďalšej hodine si z grafických mierok máp urobí výstavku. Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Žiaci tvoria vety o obci, v ktorej chodia do školy. Spoločne rozhodujú o pravdivosti viet. Pravdivé vety si môžu napísať na výkres a prilepiť k Celoročnému projektu.
Hra	Učiteľ môže na zopakovanie grafickej mierky mapy zaradiť hru „ <i>Pravda – nepravda</i> “, ktorej popis je v Metodických komentároch na str. 13.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 4	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strana 8, 9
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Vodstvo na mape Slovenska
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Vlastivedná mapa Slovenska, lopta
Prierezové témy	Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova
Medzipredmetové vzťahy	matematika – práca s tabuľkou (kvíz), prírodoveda – skupenstvá vody (opakovanie z 3. ročníka), slovenský jazyk – rozvoj slovnej zásoby, čítanie s porozumením, telesná výchova – hádzanie s loptou, prihrávky, výtvarná výchova – variovať grafické stereotypy – zobrazovanie prúdenia vody v rastline (strom, krík, kvety).
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
určiť význam modrej farby na mape, vyhľadať na mape Slovenska rieky a najväčšie vodné plochy.	význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, aké farby sú na mape. Z 1. hodiny vlastivedy vo štvrtom ročníku žiaci vedia, že vodné toky, pohoria a nížiny sú značené na mape špecifickou farbou. Návrh otázok: Akou farbou sú značené pohoria na mape? Akou farbou sú značené nížiny na mape? Akou farbou značíme vodstvo na mape?
3. expozičná časť	
Práca s PU a mapou (PU, str. 8) Riadený rozhovor	Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Žiaci riešia úlohu spoločne – pomenujú, čo všetko je na mape znázornené modrou farbou. Návrh otázok: Ako spoznáme na mape rieku? Ako je na mape vyznačená vodná plocha? Čo majú v označení rovnaké? Čo je v ich znázornení odlišné? Rozširujúca úloha: Na mape Slovenska žiaci nájdu a ukážu, kde je znázornená rieka Váh, Dunaj a iné rieky alebo vodné plochy. Úloha 2 Úlohu riešia žiaci samostatne, spolu s učiteľom skontrolujú správnosť vypracovania úloh. Úloha 3 Žiaci čítajú vety a vyberajú správne slovné spojenia tak, aby mali vety význam. Úloha 4 Učiteľ diskutuje so žiakmi o potrebe chrániť vodu a vodné zdroje. Návrh otázok: Videli ste už znečistenú rieku? Stretli ste sa s takouto informáciou v rozhlase alebo

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	v televízii? Ako (čím) človek znečisťuje vodné toky? Našli by ste spôsob, ako chrániť (alebo zabrániť) znečisťovaniu vodných tokov a vodných plôch? Rozširujúca úloha: Žiaci pracujú v skupinách, diskutujú a navrhujú riešenia na ochranu čistoty vodných tokov a vodných plôch. Premýšľajú o možnostiach, predkladajú návrhy, ako možno túto situáciu riešiť. Svoje návrhy potom prezentujú pred ostatnými skupinami.
Kvíz	Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 5: V úlohe žiaci pracujú samostatne, správnosť riešenia skontrolujú spoločne s učiteľom. Správne riešenie úlohy je v MK s. 14. Odporúčame podľa individuálnych podmienok v triede využiť PMMD s rozširujúcimi informáciami i úlohami k danej téme.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt Mapa Slovenska: S pomocou učiteľa si žiaci na mape vyznačia rieky Dunaj a Váh, nádrže Liptovskú Maru, Zemplínsku šíravu a Oravskú priehradu. Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Žiaci zistia, ako sa volá rieka (potok) pretekajúca cez ich obec alebo v jej blízkosti, či je v okolí aj iná rieka (potok), či sa tu nachádza prameň rieky.
Hra	Odporúčame zaradiť didaktickú hru „Rieky“, ktorej opis je v Metodických komentároch na str. 15.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 5	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov –strany 10, 11
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Povrch Slovenska
	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A3)
Prierezové témy	Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj
Medzipredmetové vzťahy	matematika – odhad, pravda, nepravda, práca s tabuľkou, prírodoveda – živočíchy, slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, výtvarná výchova – tvorba mapy Slovenska, informatika – programovanie.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
opísať povrch Slovenska pomocou mapy, vyhľadať na mape Slovenska pohoria a nížiny.	význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Prívitanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ motivuje žiakov rozprávaním o farbách na mape, čím si zopakujú vedomosti z Vlastivedy 3.ročníka (aj z predchádzajúcej hodiny Vlastivedy). Návrh otázok: Ktoré farby vidíte na mape Slovenska? Čo je znázornené na mape modrou farbou? Čo je znázornené na mape zelenou farbou? Čo je znázornené na mape hnedou farbou? Ktoré z týchto farieb sú znázornené jedným odtieňom a ktoré farby majú odtieňov viac?
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor	Návrh otázok na riadený rozhovor: Bol si počas prázdnin s rodičmi niekde na výlete, alebo turistike? Ktorou farbou (vyber z farieb na mape) by si vedel nakresliť/znázorniť územia/miesta, ktoré ste s rodičmi navštívili?
Práca s PU a mapou (PU str. 10)	Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text. Dozvedia sa z neho, že na Slovensku sú rôzne povrchy krajiny. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci svojimi slovami zopakujú, čo si z textu zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Úlohu riešia žiaci samostatne. Na mape sa orientujú podľa farby povrchu. Vyhľadajú a napíšu názvy podľa zadania. Spoločne si riešenie skontrolujú. Žiaci potom diskutujú, ako dospeli k jednotlivým riešeniam. Úloha 3 Úlohu odporúčame vypracovať spoločne/frontálne. Žiaci určia, čo daný názov predstavuje. Nížiny vedia určiť jednoznačne, názvy miest poznajú z 3. ročníka. Vylučovacou metódou tak určia názvy pohorí. Rámčeky s názvami vyfarbia podľa zadania.

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Úloha 4 Žiaci si samostatne prečítajú rozprávanie detí (vo farebných bublinách) o povrchu krajiny na fotografii. Diskutujú o tom, ktorá fotografia a text patria k sebe. Návrh otázok: Čo je charakteristické pre hornatý povrch krajiny? Čím sa líši od rovinného povrchu? Od ktorého slova vzniklo pomenovanie rovinný povrch? Ktorá z týchto fotografií najlepšie vystihuje povrch v okolí vašej obce?
4. Fixačná časť	
	Úloha 5 V úlohe žiaci pracujú samostatne, správnosť riešenia skontrolujú spoločne s učiteľom. Správne riešenie úlohy je v MK s. 16. Úloha 6 Žiaci diskutujú o územiach zobrazených na fotografiách v úlohe 5, svoje tvrdenia zdôvodnia. Návrh otázok: Povedz, ktoré územie je najvhodnejšie pre život obyvateľov? Prečo? Ktoré územie je najvhodnejšie na pestovanie plodín? Prečo? Úloha 7 Úlohu si žiaci vypracujú individuálne, učiteľ ju následne skontroluje.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt Mapa Slovenska: S pomocou učiteľa si na mape Slovenska žiaci vyznačia tri pohoria a tri nížiny. Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Učiteľ pomôže žiakom do projektu Mapa Slovenska zaznačiť povrch obce, v ktorej žijú, alebo chodia do školy. Zaznačia najbližšiu nížinu a najbližšie pohorie.
Didaktická hra	Učiteľ môže na zopakovanie témy Povrch Slovenska zaradiť hru „Farby“, ktorej popis je v Metodických komentároch na str. 17.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Rozprávajú o farbách na mape. Diskutujú o tom, čo sa dozvedeli o nížinách a pohoriach. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 6	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 12, 13
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Príroda Slovenska
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Vlastivedná mapa Slovenska
Prierezové témy	Environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj
Medzipredmetové vzťahy	• matematika – orientácia v štvorcovej sieti, • prírodoveda – živočíchy, • slovenský jazyk – tvorba rýmov, • výtvarná výchova – tvorba mapy Slovenska, miešanie farieb, • hudobná výchova – pieseň Moje milé, premilené jahody
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• identifikovať farby na mape, • vyhľadať na mape Slovenska pohoria a nížiny.	• poloha miestnej krajiny na Slovensku, • význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape, • vlastivedná mapa Slovenska.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Prívetanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ vedie so žiakmi motivačný rozhovor o tom, aká je príroda v našej vlasti rôzna. Z predchádzajúcej hodiny poznajú pomenovanie rôzneho povrchu krajiny. <u>Návrh otázok:</u> V ktorej časti Slovenska prevláda rovinatý povrch krajiny? Ako túto časť nazývame? V ktorej časti Slovenska môžeme obdivovať vysoké štíty a hory? Ako túto časť nazývame?
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s učebnicou a mapou	Žiaci individuálne čítajú hlavný text, z ktorého sa naučia rozpoznať a charakterizovať územie nížin, lužných lesov, holých skál, kosodrevín, smrekových, dubových, bukových lesov a vysokohorských lúk. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 1 Žiaci pracujú samostatne, priradujú k obrázkom názvy plodín. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie je v MK, s. 18. Úloha 2 Žiaci diskutujú o tom, kde sa plodiny zobrazené v úlohe 1 pestujú, či majú žiaci vlastnú skúsenosť s pestovaním alebo s nákupom týchto plodín, napr. na tržniciach. <u>Návrh otázok:</u> Pestuje niekto z vás doma plodiny zobrazené v úlohe 1? Videli ste ako sa pestuje hrozno? Kto z vás videl zber zemiakov? Poznáte samozber jahôd? Ktoré miesta sú na pestovanie týchto plodín vhodné? Prečo? (Najviac sa im darí na nížinách Slovenska, pretože je tam teplejšie a dobrá úrodná pôda). Úloha 3

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Odporúčame prácu v skupinách. Každý skupine učiteľ určí 1-2 fotografie z okraja PU str.12-13. Žiaci v skupine si prečítajú informácie priradené k jednotlivým fotografiám a pripraví rozprávanie pre spolužiakov. Skupiny svoje informácie prezentujú pred triedou. Žiaci sa naučia charakterizovať nížiny, lužné lesy, holé skaly, kosodrevinu, smrekové, dubové, bukové lesy a vysokohorské lúky. Potom pracujú s ilustráciou na dvojstrane PU str. 12-13 a diskutujú o tom, kde na ilustrácii sa jednotlivé miesta nachádzajú.
4. Fixačná časť	
	Žiaci diskutujú o rôznorodosti našej krajiny – odpovedajú na výzvu postavičky chlapca v PU str.13. Vyslovujú a zdôvodňujú vlastné návrhy: aké rôzne miesta poznajú a odporúčajú svojim spolužiakom navštíviť.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt Mapa Slovenska: Na územie najbližšej nížiny a pohoria v mape celoročného projektu žiaci dokreslia niektoré zvieratá a plodiny, ktoré sa na týchto územiach vyskytujú. Pomáhajú si pritom učebnicou. Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Na hodine informatiky žiaci zistia, aké plodiny sa pestujú v ich oblasti a aké podmienky pre svoj rast potrebujú.
Nepovinná domáca aktivita	Odporúčame zadať žiakom úlohu: Na webovej stránke vašej obce zisti informácie o tom, ktoré zvieratá žijú vo vašich lesoch, ako sa o tieto zvieratá starajú horári a ako sa o ne môže starať hociktorý človek z obce. Zisti, či horár, lesník a poľovník je to isté alebo či je každý z nich charakteristický inou činnosťou.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 7	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 14 – 15
Tematický celok	Slovensko na mape
Učivo	Opakovanie Slovensko na mape
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Vlastivedná mapa Slovenska, nástenná mapa Slovenska

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ informuje žiakov, že dvojstrana slúži na utvrdenie získaných vedomostí. Za správne vyriešenú úlohu získajú bod, v závere hodiny si nazbierané body spočítajú a môžu získať známku za opakovanie.
3. fixačná časť	
Práca s učebnicou a mapou (PU str.14)	Pred každou úlohou si spoločne prečítajú zadanie, učiteľ povie, či budú pracovať samostatne alebo spoločne. Po vyriešení každej úlohy učiteľ prideli žiakom body za správne riešenie. Správne riešenia úloh sú v MK na str. 20 – 21. Úloha 1 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Žiaci dopĺňajú slová do viet tak, aby boli vety pravdivé. Úloha 2 Odporúčame úlohu vypracovať samostatne. Žiaci na smerovej ružici dopíšu skratky názvov svetových strán. Ukážu na mape smer na sever, na východ, na juh a na západ. Všetky svetové strany žiaci ukazujú aj na nástennej mape, čím si riešenie spoločne skontrolujú. Potom spoločne ukážu aj vedľajšie svetové strany. Úloha 3 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Podľa farieb sa žiaci orientujú na mape a hľadajú pohorie v blízkosti svojej obce. Zapišu riešenie do PU. Následne pohorie ukážu aj na nástennej mape. Podľa odtieňa hnedej farby žiaci určia, či ide o vysoké alebo nízke pohorie. Úloha 4 Odporúčame úlohu vypracovať samostatne. Žiaci vyfarbujú iba slová, ktoré pomenúvajú znaky na mape, čím vyznačia od turistu na letisko. Spoločne si riešenie skontrolujú. Úloha 5 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Žiaci pracujú s výsekou mapy a s fotografiami. Pomenujú objekty na fotografiách a priradia fotografiu k správnejmu znaku na výseku mapy. Úloha 6 Odporúčame úlohu vypracovať samostatne. Žiaci podľa známeho postupu odmerajú na výseku mapy vzdialenosť z Oravského Podzámku do Tvrdošína. Učiteľ následne správnosť úlohy skontroluje. Úloha 7 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Žiaci opisujú krajinu znázornenú na výseku mapy, orientujú sa podľa farieb na mape a popíšu vlastnými slovami povrch krajiny na výseku mapy. Pomenujú pohoria, rieky, zopakujú si, prečo sú na mape viaceré odtiene hnedej farby.

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Úloha 8 Odporúčame úlohu vypracovať samostatne. Žiaci tvoria vety o Slovensku. Rovnako farebné slová spájajú do viet. Správne vytvorené vety napíšu do PU. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 21. Úloha 9 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Žiaci spájajú dvojice viet, ktoré patria k sebe, pomáhajú si pracovnou učebnicou (PU, str. 12 a 13), kde si nájdu potrebné informácie.
Námety na hry	Odporúčame zaradiť niektorú z didaktických hier „ <i>Aká som značka na mape?</i> “ a „ <i>Ku komu patíš?</i> “, ktorých popis je v Metodických komentároch na str. 21.
4. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 8	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 16 – 19
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Život v dávnej minulosti
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD)
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova, regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia v tabuľke a na číselnej osi (časovej priamke) slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť) pracovné vyučovanie – ľudové remeslá (hrnčiarstvo) informatika – získať informácie z webových stránok
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
zistiť z obrázkov, ako sa krajina Slovenska menila, povedať, ktoré kmene v dávnej minulosti žili na území Slovenska, čítať údaje z časovej priamky, prerozprávať povesť.	Slovania

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ vedie so žiakmi motivačný rozhovor o dávnej minulosti, ako žili naši predkovia. Návrh otázok: <i>Koho môžeme označiť/pomenovať slovom „predkovia“? Stretli ste sa s informáciami, ako žili naši predkovia v minulosti? Boli ste v nejakom múzeu? Navštívili ste s rodičmi skanzen? Stretli ste sa už s nejakými vykopávkami?</i>
3. expozičná časť	
Práca s PU str. 16	Učiteľ oboznámi žiakov s obsahom učiva, ktoré ich čaká v tejto kapitole. Pracujú s časovou priamkou, na ktorej si prečítajú základné informácie o významných obdobiach našej histórie. Učiteľ im vysvetlí, že vzdialenosť jednotlivých bodov na časovej priamke je prispôbená počtu udalostí v danom storočí, ktorým sa postupne budú venovať (storočie trvá 100 rokov). Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, hľadajú neznáme slová, môžu si ich v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 22. Úloha 3 Odporúčame prácu v skupinách. Žiaci diskutujú o živote prvých Slovanov. Návrh otázok: <i>Prečo sa ľudia usídľovali na nížinách? Čo potrebovali mať pri svojich</i>

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	<i>obydliach? Čo im zabezpečovala voda? Čím sa živilí? Ako si pomáhali? Kde spali? Ako stavali svoje príbytky? Čím sa živilí – čo jedli?</i> Úloha 4 Žiaci pracujú samostatne. Postupne vyfarbujú rovnakou farbou slová alebo slovné spojenia, ktoré spolu súvisia. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 22. Úloha 5 Žiaci opäť pracujú samostatne. Ich úlohou je vylúštiť názvy zvierat a napísať ich do rámečkov. Určia, aký úžitok z nich mali ľudia v dávnej minulosti. Diskutujú o tom, aký úžitok z nich máme dnes.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 6 Žiaci rozhodujú o pravdivosti viet na základe získaných vedomostí. Spoločne môžu na danú tému diskutovať. Úloha 7 Žiaci získavajú informácie v encyklopédiách, na internete, alebo v knihách o živote Slovanov na našom území. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 23. Úloha 8 Žiaci sa učia tvoriť pojmovú mapu. Úlohu robia spoločne, za pomoci učiteľa. Úloha 9 Žiaci hľadajú rozdiely medzi dvoma obrázkami. Pokračujú diskusiou o živote na území Slovenska v minulosti. Rozprávajú o možnostiach, ktoré mali na život v minulosti naši predkovia. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 23.
Povešť	Žiaci si spoločne prečítajú <i>Povešť o Perúnovi a Velesovi</i> . S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Modelovanie	Žiaci si najprv prezerajú predmety z minulosti – džbány, misky, poháre, mince, šperky a pod. Nakreslia si návrh ľubovoľného predmetu z minulosti a potom sa podľa nákresu pokúsia tento predmet vymodelovať z modelovacej hmoty. Ak má škola možnosť, je lepšie použiť keramickú hlinu.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci si s pomocou učiteľa budú vytvárať vlajočky k jednotlivým témam. Budú ich lepíť na druhý baliaci papier – <i>História Slovenska</i> a umiestnia ho k mape Slovenska, na ktorej pracovali v 1. kapitole. Pri každej téme žiaci vytvoria vlajočky charakteristické pre danú historickú tému na znak, že Slovania žili na území dnešného Slovenska a sú našimi predkami. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci vytvoria na projekte <i>História Slovenska</i> časovú priamku svojej obce podľa storočí, ktoré v jednotlivých témach spoznávajú. Vytvoria ju podľa vlastnej predstavy a fantázie, navrhujú, ako ich obec mohla v danom storočí vyzeráť, čo sa v nej mohlo nachádzať. Pri aktuálnej téme zaznačia na časovej priamke 6. storočie v ich obci. Keď prídu na časovej priamke do obdobia, kedy už záznamy o ich obci existujú, časovú priamku dopĺňajú týmito údajmi.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 9	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 20 – 22
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Veľkomoravská ríša
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD)
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia na číselnej osi (časovej priamke); slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); výtvarná výchova – použitie v maľbe farebné kontrasty; informatika – získať informácie z webových stránok, práca s grafikou a textom, tvorba vlastných materiálov (plagát, prezentácia...).
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
zistiť z obrázkov, ako sa krajina Slovenska menila. (historické obrazy), čítať údaje z časovej priamky, prerozprávať povesť.	Veľkomoravská ríša, Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty pomocné slová: hlaholika

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Prívitanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ vedie so žiakmi motivačný rozhovor o živote našich predkov. <u>Návrh otázok:</u> <i>Myslíte si, že v minulosti vedeli všetci ľudia písať a čítať? Ako si odovzdávali informácie a skúsenosti? Vedeli v minulosti ľudia, ako žijú ľudia v iných krajinách?</i>
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s učebnicou a mapou	Učiteľ so žiakmi pracuje s časovou priamkou, na ktorej si prečítajú základné informácie o významných obdobiach našej histórie. Učiteľ motivuje žiakov rozprávaním o vzniku Veľkomoravskej ríše. Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, hľadajú neznáme slová, môžu si ich v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Úlohu odporúčame riešiť spoločne. Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 24. Úloha 3 Odporúčame prácu vo dvojiciach. Žiaci rozhodujú o pravdivosti viet o Veľkomoravskej ríši. Pomáhajú si hlavným textom. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 24. Úloha 4 Žiaci vypracujú zadanie spoločne – spájajú výrazy, ktoré spolu súvisia a tvoria vety o Veľkomoravskej ríši, kde tieto výrazy použijú.

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Úloha 5 Učiteľ diskutuje so žiakmi o tom, ako starí Slovania žili, čo jedli, pili, ako sa obliekali, ako sa zabávali. Návrh otázok: Čo asi pestovali Slovania? Čo pri zábavách jedli? Aké nápoje mali bežne na svojom stole? Myslíte si, že mali ovocné sirupy? Úloha 6 Žiaci získavajú informácie o Veľkomoravskej ríši v encyklopédiách, na internete alebo v knihách.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 7 Žiaci si vytvárajú pojmovú mapu. Úlohu robia spoločne, za pomoci učiteľa. Úloha 8 Pomocou symbolov žiaci skúšajú písať hlaholiku. Napíšu svoje meno a meno svojho priateľa. Ak v tabuľke nie je písmeno, ktoré majú vo svojom mene, pokúsia sa napísať hlaholiku iné meno.
Povešť	Povešť o Svätoplukových prútoch. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Výroba plagátov	Odporúčame prácu v skupinách. Žiaci vytvárajú plagáty s obrázkami a textami na tému: 1. Čo nemali ľudia vo Veľkomoravskej ríši, ale my dnes máme. 2. Čo mali ľudia už vo Veľkomoravskej ríši a máme to dodnes.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci vytvoria vlajočky, ktoré predstavujú potraviny, ktoré mohli ľudia v časech Veľkomoravskej ríše konzumovať. Prilepia ich na výkres, alebo baliaci papier. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci doplnia časovú priamku svojej obce.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 10	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strana 23 – 25
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Tatári a Turci na území dnešného Slovenska
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD)
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, Multikultúrna výchova.
Medzipredmetové vzťahy	• matematika – orientácia v tabuľke a na číselnej osi (časovej priamke); • slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); • pracovné vyučovanie – zhotovenie výrobku z kartónu; • informatika – získať informácie z webových stránok.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• zistiť z obrázkov, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), • čítať údaje z časovej priamky, • rozprávať o Tatároch a Turkoch, • prerozprávať povesť.	• vpády Tatárov a Turkov

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Prívetanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ vedie so žiakmi motivačný rozhovor o ich predstave, ako pokračovalo pretváranie územia našich predkov. Návrh otázok: <i>Čo myslíte, že sa stalo po rozpade Veľkomoravskej ríše? Žilo sa našim predkom dobre/ahko?</i>
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s učebnicou a mapou	Žiaci pracujú s časovou priamkou, na ktorej si prečítajú informácie o významných obdobiach našej histórie po rozpade Veľkomoravskej ríše. Učiteľ motivuje žiakov rozprávaním o tom, ako vzniklo Uhorsko (Metodické komentáre, s.26). Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, hľadajú neznáme slová, môžu si ich v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 26. Úloha 3 Žiaci porovnávajú sedliacky a meštiansky dom zo 16. storočia. Diskutujú o tom, čím sa líšia od domov v ich obci. Návrh otázok: <i>Z akých materiálov sú postavené domy znázornené na obrázkoch? Ako sú oblečené ženy stojace pred domom? Vieme zistiť podľa obrázka, ktorá zo žien bola bohatšia?</i>

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
Povešť	Úloha 4 Žiaci pracujú samostatne. Ich úlohou je rozlúštiť tajničku. Pri dopĺňaní správneho slova do tajničky si môžu pomôcť čítaním hlavného textu. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 26. Úloha 5 Žiaci získavajú informácie v encyklopédiách, na internete, alebo v knihách o vpádoch Tatárov a Turkov. Úloha 6 Spoločne so žiakmi diskutujeme o <i>Povešti o Omarovi a Fatime</i>, ktorú poznajú z vlastivedy 3. ročníka. Žiaci sa pokúsia povesť zreprodukovať. S povestou pracujú podľa pokynov v metodických komentároch na str. 4.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 7 Žiaci si vytvárajú pojmovú mapu. Pracujú samostatne. Prácu si spoločne skontrolujú. Pojmové mapy môžu mať žiaci rôzne. Úloha 8 Žiaci vpisujú do tabuľky písmená podľa legendy. Vytvorené meno vpíšu do vety v texte a text si spoločne prečítajú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 27.
Výroba strážnej veže	Žiaci si vyrobia z kartónu alebo zo stavebnice strážnu vežu z čias tatárskych alebo tureckých vojen. Pracujú podľa vlastnej fantázie. Svoje výrobky opíšu spolužiakom, vysvetlia svoje riešenia.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci si vytvoria vlajočky, ktoré budú predstavovať Tatárov a Turkov. Prilepia ich na druhý výkres, alebo baliaci papier. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci doplnia časovú priamku svojej obce.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 11	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 26 – 28
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Panovanie Márie Terézie
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Internet, encyklopédie, knihy
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia na číselnej osi (časovej priamke) slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť) výtvarná výchova – použitie v maľbe farebné kontrasty informatika – získať informácie z webových stránok
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
zistiť z obrázkov, ako sa krajina Slovenska menila, (historické obrazy), čítať údaje z časovej priamky, prerozprávať povešť.	Mária Terézia

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, ako si predstavujú život našich predkov v období, keď na území dnešného Slovenska vládli králi. Návrh otázok: Čím sa živili a ako žili ľudia v dávnej minulosti, v období, keď vládli/panovali králi? Poznáte meno nejakého kráľa/panovníka? Viete kto bola Mária Terézia? V ktorej krajine vládla? Počuli ste o tom, ktoré zmeny vykonala vo svojej krajine?
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 26	Žiaci pracujú spoločne s časovou priamkou, na ktorej si prečítajú základné informácie o významných obdobiach našej histórie. Učiteľ motivuje žiakov tým, že im rozpráva o Márii Terézii. Informácie sa nachádzajú v Metodických komentároch, s. 28. Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Márii Terézii a období jej panovania. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 28. Úloha 3 Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, aká bola Mária Terézia. Návrh otázok: Ktoré vlastnosti mala Mária Terézia? Aký človek bola? Bola to osobnosť? Čo znamená pojem osobnosť? Poznáš vo svojom okolí človeka, ktorý je pre teba osobnosťou? Prečo?

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Úloha 4 Odporúčame prácu vo dvojiciach. Žiaci rozhodujú o pravdivosti viet. Pomôcť si môžu hlavným textom. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 28. Úloha 5 Žiaci diskutujú o tom, ako sa ľudia obliekali za čias Márie Terézie. Svoje tvrdenia zdôvodňujú. Obrázky si môžu vyfarbiť. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 28. Úloha 6 Žiaci získavajú informácie o živote na našom území v čase vládnutia Márie Terézie v encyklopédiách, na internete, alebo v knihách. Text správne doplnia a svoje ďalšie zistenia dopíšu do textu v PU.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 7 Žiaci si vytvárajú pojmovú mapu. Pracujú samostatne. Prácu si spoločne skontrolujú. Pojmové mapy môžu mať žiaci rôzne. Svoje riešenia zdôvodnia. Úloha 8 Žiaci pracujú s vetami tak, aby boli pravdivé. V každej vete prečiarknu nepravdivú informáciu. Správnosť riešenia si môžu overiť v hlavnom texte. Správne upravený text si spoločne prečítajú.
Výroba plagátu	Odporúčame prácu v skupinách. Žiaci si vytvárajú plagát s obrázkami a textami na tému Reformy Márie Terézie. Svoje práce prezentujú pred ostatnými spolužiakmi.
Povešť	Povešť o Márii Terézii a rybárovi. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci si vytvoria vlajočky, ktoré predstavujú obdobie panovania Márie Terézie. Prilepia ich na druhý výkres, alebo baliaci papier. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci doplnia časovú priamku svojej obce.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 12	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 29 – 31
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Ľudovít Štúr a spisovný jazyk
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Internet, encyklopédie, knihy
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia v tabuľke, orientácia na číselnej osi (časovej priamke); slovenský jazyk – vznik spisovnej slovenčiny, písanie vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (príbeh); informatika – získať informácie z webových stránok.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
zistiť z obrázkov, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), čítať údaje z časovej priamky, prerozprávať povesť.	Ľudovít Štúr

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, ktoré z reforiem Márie Terézie ovplyvnili život na území dnešného Slovenska aj v čase, keď už neexistovalo Uhorsko. <u>Návrh otázok:</u> <i>Spomínate si, ktoré zmeny zaviedla Mária Terézia pre všetky deti? Čo myslíte, rozprávali a učili sa v tom období deti v škole vo svojom jazyku? Počuli ste už niečo o spisovnom jazyku? Viete kto bol Ľudovít Štúr?</i>
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 29	Žiaci pracujú spoločne s časovou priamkou. Učiteľ motivuje žiakov rozprávaním o skupine ľudí (Štúrovci), ktorí sa zaoberali myšlienkou jednotného spisovného jazyka. Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Ľudovítovi Štúrovi a vzniku spisovnej slovenčiny. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 30. Úloha 3 Žiaci pracujú samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 30. Úloha 4 Učiteľ so žiakmi diskutuje o dôležitosti ovládania spisovného jazyka. <u>Návrh otázok:</u> <i>Kde všade sa používa spisovný jazyk? Prečo je dôležité, aby sme v našej krajine</i>

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	<i>hovorili spisovným jazykom? V akých situáciách môže byť spisovný jazyk mimoriadne potrebný/dôležitý?</i> Žiaci vyjadrujú vlastné názory a argumentujú. Úloha 5 Žiaci si individuálne prečítajú ukážku štúrovskej slovenčiny. Vyhľadajú a podčiarknu slová, ktoré sa nezmenené používajú dodnes. Žiaci si úlohu vzájomne skontrolujú vo dvojiciach. Úloha 6 Žiaci získavajú informácie v encyklopédiách, na internete, alebo v knihách o Ľudovítovi Štúrovi. Text správne doplnia a svoje ďalšie zistenia dopíšu do textu v PU.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 7 Žiaci si vytvárajú pojmovú mapu. Pracujú samostatne. Prácu si spoločne skontrolujú. Pojmové mapy môžu mať žiaci rôzne. Svoje návrhy zdôvodnia. Úloha 8 Odporúčame prácu vo dvojiciach, žiaci pracujú s Pravidlami slovenského pravopisu. Prácu si spoločne skontrolujú. Pokúsia sa vysvetliť význam slova v riešení. Rozprávajú, ktoré nárečové slová z úlohy poznajú, môžu doplniť aj slová, ktoré sa používajú v ich obci alebo rodine.
Zjednodušenie pravopisu	Odporúčame prácu v skupinách. Každá skupina si vytvorí svoj návrh na zjednodušenie pravidiel slovenského pravopisu. Túto úlohu môžu spracovať ako malú brožúrku alebo knihu, v ktorej uvedú autorov a dajú jej vlastný názov.
Príbeh	Príbeh o Adele Ostrolúckej. S príbehom pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci si vytvoria vlajočky, ktoré predstavujú Ľudovíta Štúra, hrad Čachtice, hrad Devín, Maticu slovenskú, spisovnú slovenčinu. Prilepia ich na druhý výkres, alebo baliaci papier. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci doplnia časovú priamku svojej obce.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 13	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 32 – 34
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Slovensko v 20. storočí
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Internet, encyklopédie, knihy
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia na číselnej osi (časovej priamke), orientácia v tabuľke; slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (príbeh); výtvarná výchova – vytvoriť jednoduchú kresbu z mäkkého drôtu – holubica mieru; informatika – získať informácie z webových stránok, práca s grafikou a textom, tvorba vlastných materiálov (plagát, prezentácia...)
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
zistiť z obrázkov, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), čítať údaje z časovej priamky, prerozprávať príbeh.	prvá svetová vojna, Milan Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Prívitanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, ako si predstavujú život našich predkov. <u>Návrh otázok:</u> <i>Viete, že ľudia v minulosti museli za našu slobodu bojovať? Akým spôsobom to robili? Poznáte nejakú osobnosť z tohto obdobia?</i>
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 32	Žiaci pracujú spoločne s časovou priamkou. Učiteľ motivuje žiakov rozprávaním o skupine európskych štátov, ktoré súperili o nové územia, z čoho vznikali konflikty a spory. Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o sporoch európskych štátov o nové územia, o vojnách, ktoré z týchto sporov vznikli a o významných osobnostiach tohto obdobia. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 32. Úloha 3 Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, čo znamená život v mieri, bez vojny. <u>Návrh otázok:</u> <i>Aké možnosti nám prináša život v mieri? Máme možnosť pracovať? Máme dostatok potravy? Môžeme sa vzdelávať?</i> Úloha 4

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	Žiaci spoločne diskutujú, zamýšľajú sa a vyjadrujú svoj názor, čo znamená slovo vojna. Návrh otázok: <i>Prečo vznikajú vojny? Dá sa vojnám predchádzať? Vieme aj my urobiť niečo preto, aby vojny nevznikli?</i> Úloha 5 Žiaci pracujú spoločne, vyfarbujú roky, ktoré patria do 20. storočia. Zistia, čo vyjadrujú vyfarbené plošky. Svoje riešenie zdôvodnia. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 33. Úloha 6 Žiaci si spoločne prečítajú informácie o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. Do viet doplnia slová z ponuky podľa farby štvorčekov. Podčiarknu informácie, ktoré ich najviac zaujali. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 33. Úloha 7 Úlohu odporúčame ako prácu vo dvojiciach alebo skupinách. Žiaci získavajú informácie v encyklopédiách, na internete, alebo v knihách o Slovensku v 20. storočí.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 8 Žiaci si vytvárajú pojmovú mapu. Pracujú samostatne. Prácu si spoločne skontrolujú. Pojmové mapy môžu mať žiaci rôzne. Svoje návrhy zdôvodnia. Úloha 9 Žiaci pracujú samostatne, kreslia, alebo nalepujú obrázky toho, čo všetko môžu robiť iba v mieri. Svoje práce zdôvodňujú.
Informácie	Žiaci zistia dátumy vzniku prvej aj druhej republiky nášho spoločného štátu. Svoje zistenia zverejnia ako informáciu do triednych novín alebo na nástenku.
Príbeh	Príbeh o holubici mieru. S príbehom pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci si vytvoria vlajočky, ktoré predstavujú Milana Rastislava Štefánika. Prilepia ich na druhý výkres, alebo baliaci papier. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci doplnia časovú priamku svojej obce.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 14	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 35 – 37
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Slovensko dnes
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), nahrávka skladby <i>Aká si mi krásna</i> , Pomocný multimediálny disk (PMMD), Internet, encyklopédie, knihy
Prierezové témy	Osobnostný a sociálny rozvoj, multikultúrna výchova
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia na číselnej osi (časovej priamke), slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien, výtvarná výchova – variovať grafické stereotypy pri tvorbe vlastnej knihy o Slovensku, informatika – získať informácie z webových stránok, práca s grafikou a textom, tvorba vlastných materiálov (plagát, prezentácia...).
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, čítať údaje z časovej priamky,	samostatná Slovenská republika, štátne symboly Slovenskej republiky.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ motivuje žiakov počúvaním hymnickej skladby „ <i>Aká si mi krásna</i> “ a rozhovorom o prírodných krásach Slovenska.
3. expozičná časť	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 35	Žiaci pracujú spoločne s časovou priamkou. Učiteľ motivuje žiakov tým, že im rozpráva, ako žijeme v súčasnom svete. Úloha 1 Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Slovensku a jeho štátnych symboloch, susediacich štátoch, o krajoch a hlavnom meste. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci spoločne priradujú k názvom správne obrázky. Informácie k jednotlivým obrázkom si môžu nájsť v encyklopédii, alebo na internete. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 34. Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, vyfarbia plošky s názvami štátov, s ktorými má Slovensko spoločné hranice. Rovnakou farbou vyfarbia tieto štáty na mape Európy. Návrh otázok: <i>Ktorý z týchto štátov ste už navštívili? Prečo ich nazývame susedné štáty? V ktorom zo susedných štátov sa hovorí podobným jazykom ako slovenčina (rozumieme mu)?</i> Úloha 4 a 5 Učiteľ diskutuje so žiakmi o štátnych symboloch a slovenskej hymne, o úcte k nim, o tom, kde/kedy ich môžeme vidieť/počuť. Návrh otázok: <i>Kde v triede alebo v budove školy máme štátne symboly? Kde sa s nimi ešte stretneme? Kedy</i>

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
	<i>naposledy (pri akej príležitosti) ste počuli štátnu hymnu? Ako sa majú správať občania pri hraní hymny? Nachádza sa niekde v triede text našej hymny?</i> Žiaci po diskusii úlohy samostatne vyriešia. Riešenie si spoločne skontrolujú. Úloha 6 Žiaci pracujú samostatne, dopisujú do doplnovačky názvy krajských miest. Pomôcť si môžu mapou v PU s. 36 a fotografiami krajských miest vedľa úlohy. Riešenie si spoločne skontrolujú.
Kvíz	Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
4. Fixačná časť	
	Úloha 7 Žiaci získavajú informácie v encyklopédiách, na internete, alebo v knihách zaujímavé informácie o Slovensku. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 35. Žiaci diskutujú o živote na území Slovenska v minulosti a dnes. Rozprávajú o možnostiach, ktoré na život v minulosti mali naši predkovia a aká možnosti máme v súčasnosti.
Námety a odporúčania	Celoročný projekt História Slovenska: Žiaci si vytvoria vlajočky, ktoré predstavujú Slovensko ako samostatný štát, štát v Európe a vo svete. Prilepia ich na druhý výkres, alebo baliaci papier. Dlhodobý projekt História našej obce po štvrtácky: Žiaci doplnia časovú priamku svojej obce.
Kniha	Žiakov rozdelíme do skupín. Vyhľadajú čo najviac informácií o tom, ako sa na Slovensku žilo v minulosti a ako sa tu žije dnes. Každá skupina si vytvorí vlastnú knihu o Slovensku. Informácie dopĺňajú vhodnými obrázkami. Na záver žiaci svoje práce prezentujú.
5. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 15	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 38, 39
Tematický celok	Slovensko v minulosti a dnes
Učivo	Opakovanie Slovensko v minulosti a dnes
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Pomocný multimediálny disk (PMMD), Vlastivedná mapa Slovenska

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. úvodná časť	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. motivačná časť	
Motivačný rozhovor	Učiteľ informuje žiakov, že dvojstrana slúži na utvrdenie získaných vedomostí.
3. fixačná časť	
Práca s učebnicou a mapou (PU str.38)	Odporúčame spoločne si prečítať zadanie každej úlohy. Učiteľ určí, ktoré úlohy riešia žiaci samostatne a ktoré spoločne. Úloha 1 Úlohu odporúčame vypracovať spoločne. Žiaci si prečítajú informácie na časovej priamke a priradia k informáciám vhodné obrázky. Ku každému obrázku povedia aspoň dve, tri vety. V rozprávaní sa striedajú. Úloha 2 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Žiaci prerozprávajú povesť o Svätoplukových prútoch svojimi slovami. Na záver sformulujú ponaučenie, ktoré z nej plynie. Ponaučenie môžu aplikovať na silu rodiny, priateľstva, komunitu v triede, vo svojej obci. V rozprávaní sa môžu striedať. Úloha 3 Odporúčame úlohu vypracovať spoločne. Žiaci pracujú s časovou priamkou – podľa zadania určujú storočia. Návrh otázok: V ktorom storočí žijeme? Čo sa udialo v minulom storočí? V ktorom storočí sa narodili tvoji rodičia? V ktorom storočí sa narodili tvoji starí rodičia? Kedy, v ktorom roku si sa narodil ty? Ktoré je to storočie? Úloha 4 Odporúčame úlohu vypracovať samostatne. Žiaci čítajú slová mená v smere šípky. Napíšu ich do správneho riadku v tabuľke. Spoločne si riešenie skontrolujú. Diskutujú o tom, prečo ich zaradili v tabuľke práve tak. Správnosť riešenia je možné overiť v Metodických komentároch na str. 36. Úloha 5 Odporúčame úlohu vypracovať samostatne. Žiaci dopĺňajú do viet na kartičkách vhodné slová. Prečítajú si texty. Potom kartičky vyfarbia podľa zadania. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správnosť riešenia je možné overiť v Metodických komentároch na str. 36.
4. Záverečná časť	
Spoločné vyhodnotenie práce	Na záver hodiny si žiaci v skratke spoločne zopakujú, čo nové sa naučili, ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 16	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 40 – 43
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Tatry
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – orientácia v tabuľke; prírodoveda – divo žijúce živočíchy; slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); pracovné vyučovanie – práca s technickým materiálom (papier, textil); informatika – orientácia na webovej stránke.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať na mape pohorie Tatry, čítať informácie z mapy Tatier, prerozprávať povesť.	Pohorie Tatry, rieka Váh, TANAP.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky	
1. Úvodná časť	1´	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3´	
Motivačný rozhovor		Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, ako budú spolu cestovať prstom na mape po celom Slovensku a naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o jednotlivých regiónoch Slovenska. Žiaci si spoločne prečítajú úvodný text v PU str.40 o tom, čo ich v danej téme čaká.
3. Expozičná časť	20´	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestoje počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou.
Riadený rozhovor Práca s PU str. 41 a mapou		Úloha 1 Učiteľ vysvetlí žiakom, čo znamená <i>výsek mapy</i> a poučí ich, ako s ním budú pracovať. Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú pohorie Tatry. Určia, na ktorú svetovú stranu sa pohorie Tatry nachádza od ich obce, vyberú si ľubovoľnú obec v Tatrách a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do ich obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Tatrách, ich členení, štítoch a vrchoch, jazerách, plesách a jaskyniach, o chránenom území a národnom parku Slovenska. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky, všimajú si povrch krajiny na fotografií a hovoria, ktorými farbami je na mape znázornený.-Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 38.

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky	
4. Fixačná časť	17´	
Práca s PU str. 42 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne. Ukážu na mape Slovenska pohorie Tatry. Zisťujú, že Tatry sa okrem Slovenska rozprestierajú aj na území jedného susedného štátu. Nájdu na mape jeho názov. <u>Návrh otázok:</u> <i>Kto už navštívil pohorie Tatry? Čomu ste sa v Tatrách venovali? Bol niekto z vás aj na poľskej strane Tatier?</i> Úloha 4 Žiaci pracujú samostatne, vylúšia názvy vrchov, ktoré sa nachádzajú v Tatrách. Napíšu ich postupne na riadok. Spoločne ukážu štíty na výseku mapy a prečítajú číslo označujúce ich výšku. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 38. Úloha 5 Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, čo láka turistov do Tatier. Žiaci rozprávajú, čo zaujíma turistov v zime a čo v lete. Svoje tvrdenia zdôvodňujú.
Kvíz		Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možnosti školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 42 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlí si zadanie. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 39.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – výtvarná výchova, pracovné vyučovanie.		
Pozvanie na výlet		Žiaci na kreslenej mape spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami. Chýbajúci názov doplnia. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Výroba pohľadnice		Činnosť odporúčame zaradiť na VV alebo PV v rámci medzipredmetových vzťahov. Žiaci pracujú samostatne, vytvárajú pohľadnice s motívom Tatier. Odporúčame pracovať podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 39.
Povešť		Činnosť odporúčame zaradiť na SJ v rámci medzipredmetových vzťahov. Žiaci prerozprávajú Povešť o tatranských morských okách. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: V rámci domácej prípravy na vyučovanie pri práci s mapou žiaci zisťujú, ktoré miesta v blízkosti ich obce sú vhodné na turistiku a výlety.
5. Záverečná časť	4´	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili a vyznačia na mape oblasť Tatier, delenie Tatier (podľa nástennej mapy), vlajočkou vyznačia najvyšší štít Tatier.
		Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadrí svoje pocity - ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 17	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 40 – 46
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Poprad s okolím
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia, Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke.
Medzipredmetové vzťahy	dopravná výchova – dopravné prostriedky vhodné na cestovanie do Popradu; prírodoveda – divo žijúce živočíchy; slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); informatika – pokúsiť sa získať informácie z webových stránok o archeologických nálezoch a ľuďoch (neandertálcoch), ktorí (ako je dokázané) žili na území pod Tatrami v obci Gánovce.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať na mape mesto Poprad, čítať informácie z mapy Popradu a jeho okolia, z mapy, prerozprávať povesť.	Pohorie Tatry, Poprad, pamiatky UNESCO.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky	
1. Úvodná časť	1'	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3'	
Motivačný rozhovor		Učiteľ opäť pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape po celom Slovensku. Pripomenie, že cestovanie začalo na predchádzajúcej hodine v Tatrách a odtiaľ sa posunú prstom na mape ďalej do Popradu s okolím. Oboznámi žiakov, že aj v tejto téme sa niečo zaujímavé naučia.
3. Expozičná časť	20'	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestoje počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou.
Riadený rozhovor Práca s PU str. 44 a mapou		Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Kto už navštívil mesto Poprad? Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Poprad vzhľadom k Tatrám?</i> Učiteľ vyzve žiakov, aby ukázali mesto Poprad na mape. Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec, potom vyhľadajú Poprad a Kežmarok a určia, na ktorú svetovú stranu sa nachádzajú od ich obce, vyberú si ľubovoľnú obec v okolí Popradu a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do ich obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Tatrách, ich členení, štítoch a vrchoch, jazerách, plesách a jaskyniach, o chránenom území a národnom parku Slovenska. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami.

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
		Úloha 2 Žiaci priradiajú k názvom správne obrázky. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 40.
4. Fixačná časť	17´	
Práca s PU str. 45 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne. Na výseku mapy vyhľadajú jednu prírodnú zaujímavosť a jednu pamätihodnosť v okolí Popradu. V úlohe si zopakujú, ktorými znakmi sú označované na mape prírodné zaujímavosti a pamätihodnosti. Úloha 4 Žiaci pracujú samostatne. V dvojsmerovke vyhľadajú názvy obcí. Určia, ktorá z nich má najviac obyvateľov. Pomôžu si pri tom výsekom mapy. Úloha 5 Žiaci diskutujú o možnostiach cestovania do Popradu – na výseku mapy môžu vyčítať možnosti dopravy (letisko, diaľnica, železnica) a skonštatovať, aké druhy dopravy môžu použiť na cestovanie do Popradu. Rozširujúca úloha: žiaci diskutujú na tému, čo znamená výrok: Poprad je vstupná brána do Tatier. Úloha 6 Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 41.
Kvíz		Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – výtvarná výchova, informatika, slovenský jazyk.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú samostatne, na kreslenej mape spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami. Chýbajúci názov doplnia. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Výroba inzerát/plagát		Činnosť odporúčame zaradiť na VYV alebo INF v rámci medzipredmetových vzťahov. Žiaci pracujú samostatne, vytvárajú inzerát alebo plagát, v ktorom hľadajú zamestnancov do svojho nového hotela v Poprade. Odporúčame pracovať podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 41.
Povešť		Činnosť odporúčame zaradiť na SJ v rámci medzipredmetových vzťahov. Žiaci prerozprávajú Povešť o tatranských morských okách. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Žiaci zisťujú, aké dopravné prostriedky sa najčastejšie používajú v ich obci. Spoločne diskutujú o doprave a bezpečnosti.
5. Záverečná časť		
Spoločné vyhodnotenie práce	4´	Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili a vyznačia na mape mesto Poprad (podľa nástennej mapy). Môžu k nemu prilepiť vlajočky, ktoré si samostatne vytvorili. Na vlajočkách sú znaky z legendy mapy (PU, str. 4), ktoré sa k mestu Poprad viažu.
		Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK str. 41.

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 18	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 47 – 49
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Nízke Tatry
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	• prírodoveda – divo žijúce zvieratá, správanie sa v národnom parku; • slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); • hudobná výchova – ľudové piesne z okolia Nízkych Tatier; • pracovné vyučovanie – práca s technickým materiálom (papier, textil, drevo...) – amfiteáter; • informatika – získať informácie z webových stránok, krokovanie – stavba amfiteátra.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• ukázať na mape pohorie Nízke Tatry, • čítať informácie z mapy Nízkych Tatier, • prerozprávať povesť z danej oblasti.	• Pohorie Nízke Tatry, • rieky Váh, Hron, • Demänovské jaskyne, • NAPANT.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1´
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3´
Motivačný rozhovor	Učiteľ opäť pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – smerom k Nízkym Tatrám. Oboznámi žiakov, že aj v tejto téme sa naučia veľa nových zaujímavých informácií o ďalšom regióne Slovenska.
3. Expozičná časť	20´
Riadený rozhovor Práca s PU str. 47 a mapou	V úvode sa žiaci oboznamujú a zoznamujú s výsekom mapy Nízkych Tatier. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádzajú Nízke Tatry vzhľadom k Tatrám? Aké farby prevládajú v tejto časti mapy? Aké znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: a) ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú pohorie Nízke Tatry. Určia, na ktorú svetovú stranu sa pohorie Nízke Tatry nachádza od ich obce, b) vyberú si ľubovoľnú obec v okolí Nízkych Tatier a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do ich obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Tatrách, ich členení, štítoch a vrchoch, jazerách, plesách a jaskyniach, o chránenom území a národnom parku Slovenska. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 42.

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>		<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 48 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, na nástennej mape Slovenska ukážu pohorie Nízke Tatry. Prstom na mape hľadajú prameň rieky Čierny Váh – učiteľ vysvetlí žiakom postup, ako sa to robí. Vysvetlenie je v Metodických komentároch na str.42. <u>Návrh otázok: Prameň bude v nížine, alebo bude stekať z hory? Na ktorú svetovú stranu bude tiecť? Čo to znamená – ako to spozorujeme podľa čiary znázorňujúcej tok rieky?</u> Rozširujúca úloha: Váh má dva pramene – žiaci hľadajú na mape miesto, kde sa oba pramene Váhu spájajú. Pomenujú ho. Úloha 4 Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú. Žiaci ukážu vrchy na mape a určia, ktorý z nich je najvyšší. Úloha 5 Žiaci pracujú vo dvojiciach. Z pomiešaných písmen žiaci vytvárajú správny názov obce a napíšu ho k erbu. Vyhľadajú obce na mape. Následne určia ich vzájomnú polohu. Spoločne si riešenie skontrolujú. Rozširujúca úloha: Čítaním značiek na mape zistia, čím sú tieto obce zaujímavé.
<i>Kvíz</i>		Na zopakovanie môžeme využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlí si zadanie. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 43.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba pravidiel správania		Žiaci zostavujú a spoločne napíšu pravidlá vhodného správania sa na území národného parku. Pracovať môžu vo dvojiciach.
Povešť		Povešť o vrchu Orlová. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Žiaci zisťujú, ktorá jaskyňa sa nachádza najbližšie k ich obci.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, s pomocou učiteľa vyznačia na mape oblasť Nízkych Tatier (podľa nástennej mapy). Vlajočkou vyznačia najvyšší vrch Nízkych Tatier. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnej domácej aktivity		Podľa MK str.43

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 19	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 51 – 53
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Liptov
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia, Mediálna výchova.
Medzipredmetové vzťahy	• prírodoveda – divo žijúce zvieratá; • slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); • informatika – vypracovanie jedálneho lístka a poslanie e-mailu spolužiakom; • výtvarná výchova – variovať grafické stereotypy – zobraziť zvolený motív (jedálny lístok).
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• ukázať na mape Liptov, • čítať informácie z mapy Liptova, • prerozprávať povesť.	• pohorie Tatry, • pohorie Nízke Tatry, • pamiatky UNESCO – Vikolíneec.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1'
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3'
Motivačný rozhovor	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestoje počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou. Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape, posunú sa smerom od Nízkych Tatier k Liptovu. Naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o tomto regióne Slovenska.
3. Expozičná časť	20'
Riadený rozhovor Práca s PU str. 50 a mapou	V úvode sa žiaci oboznamujú s výsekom mapy Liptov. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. <i>Návrh otázok: Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Liptov vzhľadom k Nízkym Tatrám? Ktoré farby prevládajú v tejto časti mapy? Ktoré znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú mestá Ružomberok a Liptovský Mikuláš, určia, na ktorú svetovú stranu sa tieto mestá nachádzajú od ich obce, vyberú si obec v okolí Liptovského Mikuláša a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Liptove, jeho prírodných krásach, mestách, pamiatkach. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 44.

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>		<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 51 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, na nástennej mape Slovenska ukážu Liptov. Prečítajú názvy pohorí, ktoré ho obklopujú. Úloha 4 Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú Tajničku dopíšu do vety. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 44. Úloha 5 Žiaci pracujú vo dvojiciach. Z pomiešaných písmen vytvárajú správny názov obce a napíšu ho k erbu. Vyhľadajú obec na mape. Diskutujú, prečo má obec v erbe ružu.
<i>Kvíz</i>		Na zopakovanie odporúčame využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
		Úloha 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, spoločne si vysvetlia zadanie. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 44.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Návrh jedálneho lístka		Žiaci zostavujú jedálny lístok, v ktorom použijú čo najviac jedál z bryndze. Pracujú v skupinách, môžu si pomáhať internetom.
Povešť		Povešť o hrade Liptovský Hrádok. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Žiaci zisťujú, ktorý hrad sa nachádza najbližšie k ich obci.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, pomocou učiteľa vyznačia na mape oblasť Liptova a mestá Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Liptovský Hrádok a osadu Vlkoš (podľa nástennej mapy). K Vlkošu a Liptovskému Hrádku môžu prilepiť vlajočky so znakmi z legendy mapy. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.45

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 20	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 53 – 55
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Turiec
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Dopravná výchova, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – priestorová orientácia, spájanie bodov, jednotky dĺžky; prírodoveda – divo žijúce zvieratá; slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien (zemepisných názvov), práca s literárnym textom (povešť); výtvarná výchova – arborétum (rôzne výtvarné techniky).
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať na mape Turiec, čítať informácie z mapy Turca, prerozprávať povesť.	pohorie Malá Fatra, pohorie Veľká Fatra.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1'
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3'
Motivačný rozhovor	Učiteľ opäť pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – smerom od Liptova po Turiec. Oboznámi ich, že aj v tejto téme sa naučia veľa nových zaujímavých informácií o ďalšom regióne Slovenska.
3. Expozičná časť	20'
Riadený rozhovor Práca s PU str. 53 a mapou	V úvode žiaci pracujú s výsekom mapy Turiec. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Turiec vzhľadom k Liptovu? Ktoré farby prevládajú v tejto časti mapy? Ktoré znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: a) ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú Martin a Turčianske Teplice. Určia, na ktorú svetovú stranu sa tieto obce nachádzajú od ich obce, b) vyberú si ľubovoľnú obec v okolí Martina a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do ich obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o regióne Turiec. Hľadajú pre nich neznáme slová, ktoré môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom správne obrázky. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 46.
4. Fixačná časť	17'

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
Práca s PU str. 54 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, na nástennej mape Slovenska ukážu mesto Martin a Turčiansku kotlinu. Podľa mapy povedia, ktoré pohoria kotlinu obklopujú. Žiakov treba upozorniť, že región Turiec a Turčianska kotlina nie sú totožné pojmy (región je tvorený okresmi Martin a Turčianske Teplice a nachádza sa v Turčianskej kotline, je jej súčasťou). Vysvetlenie je v Metodických komentároch na str.46. Rozširujúca úloha: Ktoré mesto tohto regiónu je svetoznáme svojimi kúpeľmi? Riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 46. Úloha 4 Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú. Žiaci spájajú písmená čiarou tak, aby vznikol názov mesta. Porovnávajú povrch krajiny v okolí mesta s povrchom krajiny v okolí ich obce. Úloha 5 Žiaci pracujú vo dvojiciach. Diskutujú o tom, prečo je Turiec dôležitý pre dopravu na Slovensku. Pomáhajú si pritom mapou. <u>Návrh otázok:</u> <i>Všimli ste si značenie ciest a železníc na mape v okolí Martina? Čo vytvára spojenie týchto ciest a železničných tratí? Viete vysvetliť, čo to znamená?</i> Riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 46.
Kvíz		Na zopakovanie odporúčame využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlia si zadanie. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 47.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba cestovného poriadku		Žiaci zostavujú cestovný poriadok pre osobnú dopravu, ktorá prechádza Vrutkami.
Povešť		Povešť o Turci. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Žiaci zisťujú a hľadajú, v ktorých ďalších regiónoch Slovenska sa nachádza Arborétum.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci s pomocou učiteľa vyznačia na mape mestá Martin a Turčianske Teplice (podľa nástennej mapy). K mestu Turčianske Teplice prilepia vlajočku so znakom kúpeľov. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.47

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 21	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 56 – 58
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Malá Fatra a Veľká Fatra
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie, výkres, kartón
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – odmerať na mape vzdialenosť; prírodoveda – divo žijúce zvieratá, druhy lesov; slovenský jazyk – písanie vlastných podstatných mien (zemepisných názvov), práca s literárnym textom (povešť).
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať na mape pohoria Malá Fatra a Veľká Fatra, čítať informácie z máp Malej Fatry a Veľkej Fatry, prerozprávať povesť.	pohoria Malá Fatra a Veľká Fatra, rieka Váh.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť	Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1´
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny	Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3´
Motivačný rozhovor	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestoje počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou. Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – posunú sa smerom z Turca k pohoriam Malej Fatry a Veľkej Fatry. Naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o tomto regióne Slovenska.
3. Expozičná časť	20´
Riadený rozhovor Práca s PU str. 56 a mapou	V úvode sa žiaci oboznamujú s výsekom mapy Malá Fatra a Veľká Fatra. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza mesto Martin vzhľadom k Ružomberku? Ktoré farby prevládajú v tejto časti mapy? Ktoré znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: a) ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú pohoria Malá Fatra a Veľká Fatra. Určia, na ktorú svetovú stranu od ich obce sa pohoria nachádzajú, b) vyberú si obec v Malej Fatre alebo Veľkej Fatre a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o Malej Fatre a Veľkej Fatre, ich prírodných krásach, národných parkoch a turisticky zaujímavých miestach. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom zodpovedajúce obrázky. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 48.

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>		<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 57 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, na nástennej mape Slovenska ukážu pohoria Veľká Fatra a Malá Fatra. Pomenujú kotlinu, ktorá leží medzi nimi. Určia ich vzájomnú polohu podľa svetových strán. Úloha 4 Žiaci pracujú spoločne. Na výseku mapy ukážu cestu z Martina do Ružomberka. Spoločne diskutujú, kadiaľ by sa tam mohli dostať, ak by bola cesta pri Kraľovanoch zatvorená. Svoje tvrdenia argumentujú jednou alebo dvomi vetami. Úloha 5 Žiaci úlohu vyriešia samostatne. V smerovke hľadajú názvy šiestich živočíchov, ktoré žijú na území Malej Fatry a Veľkej Fatry. Spoločne si riešenie skontrolujú. Žiaci môžu povedať, čo o živočíchoch vedia.
<i>Kvíz</i>		Na rýchle zopakovanie odporúčame využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 58 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlia si zadanie. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 48.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámečkoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba valašky		Žiaci navrhujú Jánošíkovu valašku aj s výzdobou.
Povešť		Povešť o Jánošíkovi. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Žiaci diskutujú o tom, čo by mohli zo svojej obce zaradiť do zoznamu zaujímavostí ich regiónu.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, pomocou učiteľa vyznačia na mape oblasť Malej a Veľkej Fatry (podľa nástennej mapy). Vyznačia do mapy obec Terchovú, kde prilepia vlajočku so značkou kultúrnej pamiatky UNESCO (Terchovská muzika) a prírodnej zaujímavosti (Jánošíkove diery) a Jánošíka. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce prístupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.49

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 22	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 59 – 61
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Orava
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie, fotografie regiónu Orava
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – meranie vzdialenosti medzi dvoma bodmi; prírodoveda – divo žijúce zvieratá, lesné plody; slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); hudobná výchova – pieseň Na Orave dobre; informatika – práca s grafikou, práca s textom, získavanie informácií z webových stránok.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať na mape región Orava, čítať informácie z mapy Oravy, prerozprávať povesť z danej oblasti.	Orava, Oravský hrad, Oravská priehrada.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1'	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3'	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestojky počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou.
Motivačný rozhovor		Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – posunú sa smerom z Veľkej Fatry a Malej Fatry smerom na sever do regiónu Orava. Naučia sa veľa zaujímavých informácií o tomto regióne Slovenska.
3. Expozičná časť	20'	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 59 a mapou		V úvode sa žiaci oboznamujú a zoznamujú s výsekcom mapy Orava. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. <u>Návrh otázok:</u> <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Orava vzhľadom k Veľkej Fatre a Malej Fatre? Ktoré farby prevládajú v tejto časti mapy? Ktoré znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: a) ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú obce Dolný Kubín a Námestovo. Určia, na ktorú svetovú stranu od ich obce sa nachádzajú, b) vyberú si obec v okolí Dolného Kubína a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o regióne Orava, jej prírodných krásach, mestách, pamiatkach. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom zodpovedajúce obrázky. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 50.

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>		<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 60 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne. Na nástennej mape Slovenska ukážu Oravu a Oravskú priehradu. Povedia, na aké účely ju ľudia využívajú. Spoločne diskutujú o tom, prečo je dôležitá pre ľudí žijúcich v jej okolí. Úloha 4 Žiaci pracujú spoločne. V tabuľke čítajú slová v smere šípky. Názvy napíšu na línajky. Určia, čo ktorý názov znamená. Úloha 5 Odporúčame individuálnu prácu. Žiaci zo zrkadlových názvov vytvárajú správne názvy obcí a následne ich napíšu k erbom. Obce nájdu na mape. Určia ich vzájomnú polohu. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 50.
<i>Kvíz</i>		Na rýchle zopakovanie odporúčame využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 60 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín. Spoločne si vysvetlia zadanie. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje všetkým spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 51.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba plánu na výlet		Žiaci vypracujú plán výletu pre svojich kamarátov do regiónu Orava.
Povešť		Povešť o Oravskom hrade. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Žiaci zisťujú, ktorá priehrada sa nachádza najbližšie k ich obci.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, pomocou učiteľa vyznačia na mape celoročného projektu oblasť regiónu Orava (podľa nástennej mapy). Vyznačia Oravský Podzámok a Oravskú priehradu, kde si môžu nalepiť aj vlajčky znakov z legendy mapy. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.51

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 23	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 62 – 64
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Kysuce
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie, fotografie regiónu Kysuce, tenký drôtik
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	• prírodoveda – divo žijúce zvieratá, lesné plody; • slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); • hudobná výchova – ľudová pieseň Kysuca, Kysuca; • výtvarná výchova – vytvoriť jednoduchú kresbu (šperk) z mäkkého drôtu; • pracovné vyučovanie – navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami; práca s technickým materiálom (drevo) – vytvorenie dreveného domčeka zo špajdlí alebo drevených paličiek.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• ukázať na mape región Kysuce, • čítať informácie z mapy Kysúc, • prerozprávať povesť z danej oblasti.	• Kysuce

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1´	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3´	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestojky počas hodiny a zabezpečila plynulú prácu s učebnicou a mapou.
Motivačný rozhovor		Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – oboznámi ich, že sa posunú z regiónu Orava smerom do regiónu Kysuce. Naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o tomto regióne Slovenska.
3. Expozičná časť	20´	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 62 a mapou		V úvode sa žiaci oboznamujú a zoznamujú s výsekom mapy Kysúc. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádzajú Kysuce vzhľadom k Orave? Aké farby prevládajú v tejto časti mapy? Aké znaky sú na nej vyznačené? S ktorými susednými štátmi tvorí tento región štátne hranice?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú obce Kysucké Nové Mesto a Turzovku. Určia, na ktorú svetovú stranu od ich obce sa nachádzajú, vyberú si obec v okolí Kysuckého Nového Mesta a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o regióne Kysuce, jeho prírodných krásach, mestách, pamiatkach. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami.

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
		Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom zodpovedajúce fotografie. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 52.
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 63 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, na nástennej mape Slovenska ukážu Kysuce. Hľadajú na mape a ukážu štátne hranice s Poľskom a Českou republikou. Rozširujúca úloha: Prečítajú názvy obcí, ktoré sú najbližšie k štátnym hraniciam. Úloha 4 Odporúčame prácu vo dvojiciach. Žiaci si postupne prečítajú vety, ak je veta pravdivá, vyfarbia písmeno v rámečku. Z vyfarbených písmen zložia slovo a napíšu ho. Spoločne si riešenie skontrolujú. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 52. Úloha 5 Žiaci pracujú spoločne. Prečítajú text o lesnej železnici, diskutujú na danú tému. Odporúčame pracovať s webovými stránkami uvedenými v rubrike <i>Odporúčania na zaujímavé zdroje</i>. Po diskusii odpovedia na otázku v zadaní úlohy.
Kvíz		Na zopakovanie učiteľ môže využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 63 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlia si zadané úlohy. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 53
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámečkoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba drôtenej ozdoby		Žiaci sa pokúsia z tenkého drôtika vyrobiť drôtenú ozdobu.
Povešť		Povešť o rieke Kysuca. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Žiaci zisťujú vzdialenosť z obce, v ktorej žijú alebo chodia do školy, ku hranici s Poľskom a Českom. Zisťujú, k hranici ktorého štátu je ich obec bližšie. Vzdialenosti zapisujú do projektu.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, s pomocou učiteľa vyznačia na mape celoročného projektu oblasť Kysúc (podľa nástennej mapy). Vyznačia štátnu hranicu so susednými štátmi Poľskom a Českom. Vlajočky pamätihodností môžu prilepiť k obciam Vychylovka, Stará Bystrica. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.53

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 24	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 65 – 67
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Žilina s okolím
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, internet, encyklopédie, fotografie regiónu Kysuce, tenký drôtik, špagle alebo tenké paličky
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	• prírodoveda – divo žijúce zvieratá v Súľovských vrchoch; • slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); • hudobná výchova – ľudové piesne z okolia Žiliny; • pracovné vyučovanie – práca s technickým materiálom (drevo) a drobným materiálom – výroba plety; • informatika – získavanie informácií z webových stránok.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• ukázať na mape Žilinu s okolím, • čítať informácie z mapy Žiliny a okolia, • prerozprávať povesť z danej oblasti.	• Žilina, • Súľovské vrchy.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1'	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3'	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestoje počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou.
Motivačný rozhovor		Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – oboznámi ich, že sa presunú z regiónu Kysuce smerom do oblasti Žilina s okolím. Naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o tejto oblasti Slovenska.
3. Expozičná časť	20'	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 65 a mapou		V úvode sa žiaci oboznamujú a zoznamujú s výsekom mapy Žilina s okolím. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Žilina vzhľadom ku Kysuciam? Aké farby prevládajú v tejto časti mapy? Aké znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú mestá Žilina a Bytča. Určia, na ktorú svetovú stranu od ich obce sa nachádzajú, vyberú si obec v okolí Žiliny a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Rozširujúca úloha: Určiť vzájomnú polohu miest Žilina a Bytča. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o regióne Žilina s okolím, jeho prírodných krásach, mestách, pamiatkach. Hľadajú pre nich neznáme slová, môžu ich v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami.

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
		Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom zodpovedajúce fotografie. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 54.
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 66 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, hľadajú tri vodné diela na rieke Váh v okolí Žiliny. Zopakujú si, ktorou farbou sú na mape znázornené. Najprv ich hľadajú a ukážu na výseku mapy (PU str.65), potom aj na nástennej mape Slovenska. Rozširujúca úloha: Žiaci zisťujú informácie o týchto priehradách. Odporúčame pracovať s webovými stránkami uvedenými v rubrike <i>Odporúčania na zaujímavé zdroje</i>. Úloha 4 Žiaci pracujú spoločne. Podľa znakov na mape zistia, ktoré komunikácie na prepravu ľudí sa nachádzajú v tejto oblasti. Potom určia, ktorými dopravnými prostriedkami môžu cestovať zo svojej obce do Žiliny a zo Žiliny do obce Čičmany. Svoje tvrdenia argumentujú. Úloha 5 Žiaci pracujú spoločne, vylúštia krížovku. Tajničku dopíšu do vety. Diskutujú spoločne o tvrdení, ktoré sa v tajničke nachádza.
Kvíz		Na zopakovanie učiteľ môže využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 66 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlí si zadania úloh. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 54 a 55.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba pltiiek		Žiaci sa pokúsia z tenkých paličiek vyrobiť plť.
Povešť		Povešť o Budatínskom hrade. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky: Žiaci zistia a povedia, ako sa volá ich krajské mesto. Určia jeho vzdialenosť od obce, v ktorej žijú alebo chodia do školy.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, s pomocou učiteľa vyznačia na mape celoročného projektu mestá Žilinu, Bytču. Vlajočky znakov mapy môžu pripevniť k prírodným zaujímavostiam a pamätihodnostiam z tejto oblasti podľa vzájomnej dohody a tiež podľa toho, čo ich na danej oblasti najviac zaujalo. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.55

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 25	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 68 – 70
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Trenčín s okolím
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, PC, internet, encyklopédie, pomôcky na výrobu plagátu
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia.
Medzipredmetové vzťahy	matematika – práca s tabuľkou, finančná gramotnosť; prírodoveda – divo žijúce zvieratá v Trenčíne a okolí; slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť); hudobná výchova – ľudové piesne z okolia Trenčína; pracovné vyučovanie – práca s technickým materiálom (papier, textil) – výroba ovečky; informatika – vytváranie príbehov, vyhľadávanie informácií na webových stránkach.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
ukázať na mape mesto Trenčín s okolím, čítať informácie z mapy Trenčína a jeho okolia, prerozprávať povesť z danej oblasti.	Trenčín, Trenčiansky hrad, Váh.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1´	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3´	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestoje počas hodiny a zabezpečila plynulá práca s učebnicou a mapou.
Motivačný rozhovor		Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – oboznámi ich, že sa posunú z okolia Žiliny smerom k mestu Trenčín a jeho okoliu. Naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o tejto oblasti Slovenska.
3. Expozičná časť	20´	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 68 a mapou		V úvode sa žiaci oboznamujú s výsekom mapy Žilina s okolím. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Trenčín vzhľadom k Žiline? Ktoré farby prevládajú v tejto časti mapy? Ktoré znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú mestá Trenčín a Ilavu; určia, na ktorú svetovú stranu od ich obce sa nachádzajú, vyberú si obec v okolí Trenčína a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Rozširujúca úloha: Určiť vzájomnú polohu miest Trenčín a Ilava. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o oblasti mesta Trenčín a jeho okolia, o jeho prírodných krásach, mestách, pamiatkach, kúpeľoch. Hľadajú pre nich neznáme slová, tie môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>		<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
		Žiaci priradujú k názvom zodpovedajúce fotografie. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 56.
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 69 a mapou		Úloha 3 Žiaci ukážu na mape Slovenska mesto Trenčín. Pomenujú rieku, ktorá preteká Trenčínom a ukážu, kde rieka pramení (oba pramene). Úloha 4 Žiaci nájdu a vyznačia názvy siedmich vtákov, ktoré žijú aj v okolí Trenčína. Následne diskutujú a rozprávajú, čo o nich vedia. Úloha 5 Učiteľ so žiakmi diskutuje o tom, ako môžu ľudia z okolia Trenčína využívať to, že mesto leží v blízkosti hraníc s Českom. Svoje tvrdenia zdôvodňujú.
<i>Kvíz</i>		Na krátke zopakovanie odporúčame využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 69 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlí si zadania úloh. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 57.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámečkoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba plagátu		Žiaci vytvoria plagát na letnú akciu na Trenčianskom hrade alebo zrúcanine hradu Beckov. Učiteľ ich usmerní, aby nezabudli na rytierske súboje, dobové tance a hľadanie pokladu.
Povešť		Povešť o liečivom prameni v Trenčianskych Tepliciach. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtácky: Žiaci zisťujú na internete autobusové a vlakové spojenia z obce, v ktorej žijú alebo chodia do školy, do mesta Trenčín. Zamerajú sa na prácu s cestovnými poriadkami. Môžu zistiť aj cenu lístka na dopravu a prehliadku Trenčianskeho hradu (finančná gramotnosť na hodine matematiky).
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, s pomocou učiteľa vyznačia na mape celoročného projektu mestá Trenčín a Ilavu. Vlajočky znakov mapy môžu pripevniť k Trenčianskemu hradu, Čachtickému hradu a hradu Beckov. Ďalšie vlajočky pripevnia k prírodným zaujímavostiam a pamätihodnostiam z tejto oblasti podľa vzájomnej dohody a podľa toho, čo ich najviac zaujalo. Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadrí svoje pocity – ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce prístupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.57

Metodický materiál na vyhotovenie prípravy na vyučovaciu hodinu 26	
Predmet	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť	Príroda a spoločnosť
Ročník	štvrtý
Učebnica	Dudášová, Mäsiar, Muchová: Vlastiveda pre štvrtákov – strany 71 – 73
Tematický celok	Od Tatier k Dunaju
Učivo	Myjava s okolím
Pomôcky	Vlastiveda pre štvrtákov, 1. časť, pracovná učebnica (PU), Vlastivedná mapa Slovenska (AITEC, formát A2), nástenná mapa Slovenska, PC, internet, encyklopédie, pomôcky na výrobu plánu
Prierezové témy	Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana života a zdravia
Medzipredmetové vzťahy	• prírodoveda – divo žijúce zvieratá; • slovenský jazyk – písanie zemepisných vlastných podstatných mien, práca s literárnym textom (povešť), diela Ľudmily Podjavorinskej; • hudobná výchova – ľudové piesne z okolia Myjavy; • pracovné vyučovanie – práca s technickým materiálom (drevo) – Mohyla M. R. Štefánika; • informatika – získať informácie z webových stránok.
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	
• ukázať na mape mesto Myjavu s okolím, • čítať informácie z mapy Myjavy a jeho okolia, • prerozprávať povesť z danej oblasti.	• Myjava, • Brezová pod Bradlom, • M. R. Štefánik.

Zdroj: Metodické komentáre k súboru Vlastiveda pre štvrtákov od autorov: J. Dudášová, P. Mäsiar a P. Muchová

Štruktúra, obsah a činnosť		Metodický postup, didaktické poznámky
1. Úvodná časť	1´	
Privítanie žiakov v triede Oboznámenie žiakov s cieľom a úlohami vyučovacej hodiny		Individuálne podľa podmienok a zvyklostí konkrétnej triedy.
2. Motivačná časť	3´	Každý žiak má na lavici pripravenú vlastivednú mapu Slovenska, aby sa eliminovali časové prestojky počas hodiny a zabezpečila plynulú prácu s učebnicou a mapou.
Motivačný rozhovor		Učiteľ pozve žiakov spolu cestovať prstom na mape – oboznámi ich, že sa posunú z okolia Trenčína smerom k mestu Myjava a jeho okoliu. Naučia sa veľa nových zaujímavých informácií o tejto oblasti Slovenska.
3. Expozičná časť	20´	
Riadený rozhovor Práca s PU str. 71 a mapou		V úvode sa žiaci oboznamujú s výsekom mapy Myjava s okolím. Učiteľ pokračuje riadeným rozhovorom. Návrh otázok: <i>Ktorým smerom (na ktorú svetovú stranu) sa nachádza Myjava vzhľadom k Trenčínu? Ktoré farby prevládajú v tejto časti mapy? Ktoré znaky sú na nej vyznačené?</i> Úloha 1 Žiaci pracujú s mapou Slovenska: ukážu na mape svoju obec a vyhľadajú mestá Myjavu a Brezovú pod Bradlom; určia, na ktorú svetovú stranu od ich obce sa nachádzajú, vyberú si obec v okolí Myjavy a pomocou grafickej mierky odmerajú vzdialenosť do svojej obce. Žiaci individuálne čítajú hlavný text, v ktorom získajú informácie o oblasti Myjavy s okolím, o prírodných zaujímavostiach, mestách, pamiatkach. Hľadajú pre nich neznáme slová, slová môžu v PU podčiarknuť. Spoločne s učiteľom si neznáme slová vysvetlia. Na záver práce s hlavným textom žiaci zopakujú, čo si z neho zapamätali. Pomáhajú si kľúčovými slovami. Úloha 2 Žiaci priradujú k názvom zodpovedajúce fotografie. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 58.

<i>Štruktúra, obsah a činnosť</i>		<i>Metodický postup, didaktické poznámky</i>
4. Fixačná časť	17'	
Práca s PU str. 72 a mapou		Úloha 3 Žiaci pracujú spoločne, ukážu na mape Slovenska mesto Myjavu a jej okolie. Pomenujú nížinu, ktorá sa rozprestiera smerom na juhozápad od Myjavy. Úloha 4 Žiaci pracujú spoločne, porovnávajú povrch krajiny okolia Myjavy s povrchom krajiny v okolí svojej obce. Úloha 5 Žiaci pracujú spoločne, čítajú iba slabiky rovnakej farby. Slová napíšu na linajky. Následne povedia, čo slová pomenúvajú a čo o nich vedia. Správne riešenie sa nachádza v Metodických komentároch na str. 58.
<i>Kvíz</i>		Na krátke zopakovanie odporúčame využiť kvíz. Žiaci úlohu vyriešia samostatne. Spoločne si riešenie skontrolujú.
Nasledujúce úlohy odporúčame riešiť v rámci hodiny ako prácu skupín súčasne, kde každá skupina vyrieši jednu úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom; prípadne podľa možností školy a uváženia učiteľa riešiť aj v rámci medzipredmetových vzťahov – informatika, slovenský jazyk, výtvarná výchova a pracovné vyučovanie.		
Práca s PU str. 72 a mapou		Úlohy 6 a 7 Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, vysvetlí si zadania úloh. Každá skupina vyrieši svoju úlohu a výsledok odprezentuje spolužiakom. Návrh riešenia sa nachádza v Metodických komentároch na str. 59.
Zadanie projektov odporúčame vypracovať v rámci medzipredmetových vzťahov – slovenský jazyk a informatika.		
Pozvanie na výlet		Žiaci pracujú s kreslenou mapou. Spájajú informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kreslenej mape. Chýbajúci názov doplnia.
Výroba plánu		Žiaci vytvoria a navrhnu plán areálu, v ktorom by sa mohli konať slávnosti s 2 000 návštevníkmi. Učiteľ žiakov usmerní, aby nezabudli navrhnuť pódium, lavičky pre divákov, parkoviská a stánky s občerstvením.
Povešť		Povešť o hrade Branč. S povestou pracujú podľa pokynov v Metodických komentároch na str. 4.
Námety a odporúčania		Dlhodobý projekt Naša obec po štvrtáky. Žiaci zisťujú mená významných osobností z obce, v ktorej žijú alebo chodia do školy.
5. Záverečná časť	4'	
Spoločné vyhodnotenie práce		Celoročný projekt Mapa Slovenska: Žiaci si spoločne vyhodnotia, čo sa naučili, s pomocou učiteľa vyznačia na mape celoročného projektu mestá Myjavu a Brezovú pod Bradlom. Vlajočky znakov mapy môžu pripevniť k Bradlu (Mohyla M. R. Štefánika), Košariskám (rodisko M. R. Štefánika) a k Bzinciam pod Javorinou (rodisko L. Podjavorinskej). Spoločne si zopakujú čo robili, vyjadria svoje pocity - ako sa na hodine cítili, čo ich najviac zaujalo. Učiteľ pri hodnotení práce pristupuje k žiakom individuálne, pozitívne oceňuje každé riešenie a zdôrazňuje každé napredovanie, preto ich hodnotí (prípadne klasifikuje) počas celej hodiny. Žiaci si môžu dokresliť sebahodnotenie (tvár smajlíka) na jednotlivé časti učiva na spodnom okraji strany.
Zadanie nepovinnnej domácej aktivity		Podľa MK, str.59